

*“Реалізація європейських
проектів на Ніжинщині:
досвід та перспективи”*

**Олег Віталійович БУЗУН,
голова Ніжинської районної ради**

Загальні відомості про Ніжинський район

Район утворено 31 січня 1923р.

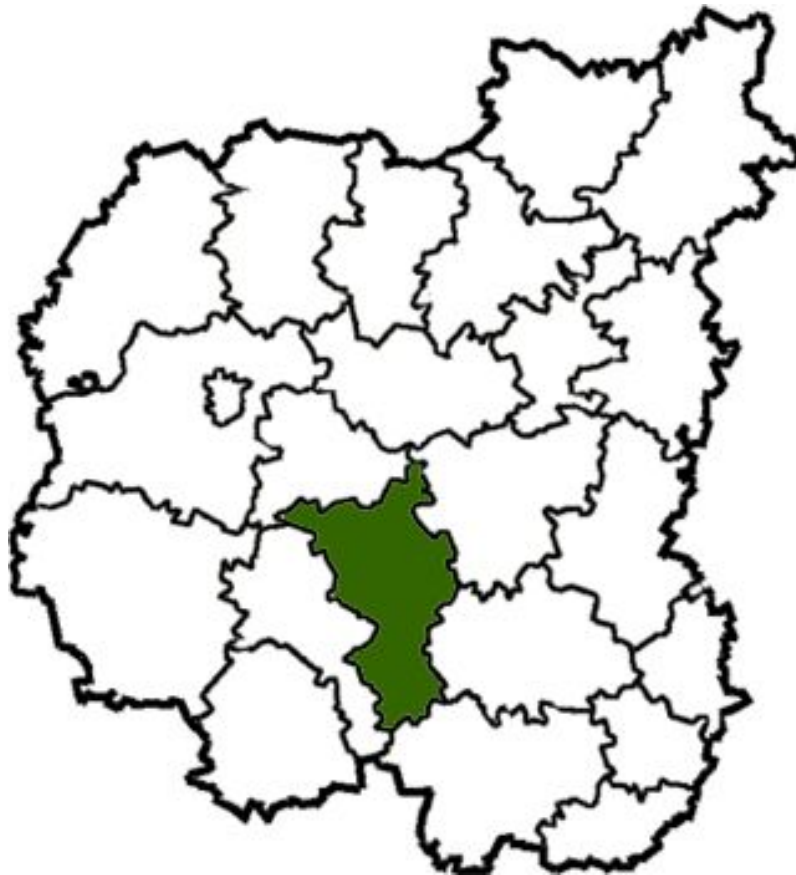
Територія – 1514 кв. км.

Населення – 27349 осіб

Центр – м. Ніжин

Адміністративно-територіальний устрій Ніжинського району

Розташований у південно-західній частині Чернігівської області

Межує з Куликівським, Ічнянським, Прилуцьким, Борзнянським, Носівським районами Чернігівської області

Відстань до обласного центру залізницею – 87 км, автомобільним шляхом – 90 км.

Природні умови

Клімат: помірно-теплий, м'який з достатньою вологістю

Ґрунти: 35 видів, середній бал – 56

Площа лісів – 14603 га, основні лісові породи – сосна, береза, дуб, осика

Площа водяного дзеркала річок, озер, ставків – 1527,7 га

Корисні копалини – цегельно-черепична сировина, будівельний пісок

Проблемні питання

1. Низька обізнаність населення про охорону навколишнього природного середовища.
2. Низька зайнятість місцевого населення.
3. Пожежі на торфовищах.
4. Збільшення ризиків захворюваності людей.

Екологічна складова

- Кожен рік по Україні, особливо у період літньої засухи, надходить інформація про пожежі на осушених болотах. Пожежі, що виникли в лісах, як правило, завжди супроводжуються загоранням торф'яних родючих ґрунтів низинних боліт.
- Такі явища мали місце у с. Кукшин Ніжинського району ще у 2010 р. Окремими частинами тоді горіло близько 15 гектарів землі.

Екологічна складова

Наслідки пожеж:

- викликають глибоку деградацію торф'яних ґрунтів або їх повне знищення;
- різко знижують різноманітність і чисельність біоти;
- погіршують екологічні умови існування людини, роблять неможливим його проживання на таких територіях.

Наслідки пожеж на торфовищах

Екологічна складова

Деградація сільськогосподарських торфовищ має різні негативні ефекти:

- виникнення пожеж;
- втрата видового різноманіття флори і фауни;
- викиди парникових газів;
- неможливість продуктивного сільського господарства.

Екологічна складова

Однією з найбільших меліоративних систем з торф'яними землями в нашій області є “Смолянка”, загальна площа осушення якої 16,8 тис. га. У межах системи для ґрунтового покриву характерні болотяні і лучно-болотні ґрунти, в низовинах - середні і дрібні торфовища.

**Гидротехнические сооружения
на каналах**

Мелиоративные системы

- Необхідними були кардинальні заходи:
  - ✓ відновити шлюзи-регулятори на осушувальних системах;
  - ✓ підняти рівень води на торфовищах;
  - ✓ затопити їх.
- Ці заходи проводяться відповідно до Районної цільової програми відновлення та догляду за внутрішньогосподарською меліоративною системою, яка була прийнята на сесії Ніжинської районної ради.

- Відповідно до цієї програми в 2015р. проводилася вирубка чагарнику, скошування, поточний ремонт шлюзів-регуляторів та інші заходи.
- Для проведення інших робіт потрібні інші засоби, які, на жаль, не виділяються державою.

Шляхи вирішення проблемних питань

1. Відновлення гідрологічного режиму на системі Смолянка та інших водних об'єктах району для зменшення ризиків виникнення пожеж на торфовищах;
2. Сприяння розвитку фермерських господарств та обслуговуючих кооперативів з метою підвищення рівня добробуту людей;
3. Залучення інвестицій у розвиток економіки району для вирішення, в тому числі, нагальних соціальних питань;
4. Пропаганда дбайливого ставлення до природи, насамперед серед молоді.
5. Розвиток громадсько-приватного партнерства.

- Проект ЄС - ПРООН дуже важливий і необхідний для Ніжинського району, оскільки дозволяє відновити деградовані торфовища.
- Створення регіонального ландшафтного парку дозволить підвищити екологічну стабільність території, поєднати охорону і збереження біологічного та ландшафтного різноманіття з створенням умов для відпочинку, розвитку зеленого туризму та інших видів рекреації.

Фінансування:

- 10 млн. грн. – відновлення меліоративних каналів;
- 2,8 млн. євро – на фінансування заходів, передбачених проектом.

Компоненти проекту:

- Зміцнення системи обліку вуглецю, включення її в Національну систему інвентаризації парникових газів та розробка національної Схеми «зелених» інвестицій для торфовищ.
- Розробка і демонстрація моделі відновлення деградованих сільськогосподарських торфовищ площа яких близько 3 тис. га в межах осушувальної системи «Смолянка», Чернігівська область.
- Зміцнення природоохоронного статусу територій у Чернігівській області.

Проект ЄС-ПРООН “ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ”

Проект ЄС-ПРООН «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ»

УКРАЇНА
КОЛІСНИКІВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА
Ніжинський район
Чернігівська область

Р І Ш Е Н Н Я

(Дев'ятнадцята сесія шостого скликання)

27 червня 2014 року
с. Колісники

**Про надання згоди на реалізацію проекту
«ClimaEast: Збереження та стале використання
торфовищ».**

Заслухавши інформацію голови Колісниківської сільської ради Рибки А.П. стосовно листа менеджера проекту «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ» № 3 від 28.04.2014 року щодо підтримки проектів, які покликані продемонструвати дієвість способів раціонального природокористування для пом'якшення наслідків змін клімату та адаптації до них, сільська рада **ВИРІШИЛА:**

1. Надати згоду на впровадження проекту «ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ» на землях сільської ради з метою відновлення певних ділянок невикористаних деградованих сільськогосподарських торфовищ, що виділяють вуглекислий газ (за межами населеного пункту, на земельних ділянках, розташованих в межах меліоративної системи, торфових земель поза межами меліоративної системи, згідно з планом землеустрою). Викопіювання додається Додаток № 1).
2. Уповноважити голову сільської ради Рибку А.П. укласти відповідні угоди на проведення коштом інвестора робіт щодо реконструкції внутрішньогосподарської мережі меліоративної системи, за межами населеного пункту, та відновлення сіножатей та пасовищ на проектних земельних ділянках, розташованих в межах меліоративної системи «Смолянка», торфових землях поза межами меліоративної системи.

Сільський голова:

А.П.Рибка

УКРАЇНА
НІЖИНСЬКА РАЙОННА РАДА
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Р І Ш Е Н Н Я

(двадцять сьома (позачергова) сесія шостого скликання)

28 січня 2015 року
м. Ніжин

*Про створення регіонального ландшафтного
парку "Ніжинський"*

З метою реалізації на території Ніжинського району Чернігівської області проекту міжнародної допомоги "ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ", керуючись частиною 1 статті 43 Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" та рекомендаціями Президії районної ради, районна рада вирішила:

1. Схвалити проект створення регіонального ландшафтного парку "Ніжинський" (додається).
2. Просити Чернігівську обласну раду, в межах своєї компетенції, прийняти рішення про створення регіонального ландшафтного парку "Ніжинський" на площі 6814 га, в тому числі з вилученням та наданням парку в постійне користування на площі 1297 га.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію з питань бюджету, соціально-економічного розвитку району та комунальної власності.

Голова районної ради

О.В. Бузун

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

(двадцять восьма сесія шостого скликання)

10 вересня 2015 року
м.Чернігів

Про підпорядкування регіонального
ландшафтного парку «Ніжинський»

З метою забезпечення ефективного управління регіональним ландшафтним парком «Ніжинський», враховуючи рішення Ніжинської районної ради від 4 вересня 2015 року «Про створення комунального закладу «Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» Ніжинської районної ради», рішення обласної ради від 28 травня 2015 року «Про створення регіонального ландшафтного парку «Ніжинський», відповідно до статей 5, 23, 24 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», керуючись пунктом 24 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада вирішила:

1.Функції з управління регіональним ландшафтним парком «Ніжинський», що оголошений рішенням обласної ради від 28 травня 2015 року, покласти на комунальний заклад «Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» Ніжинської районної ради.

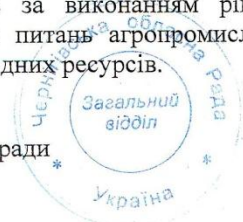
2.Рекомендувати комунальному закладу «Регіональний ландшафтний парк «Ніжинський» Ніжинської районної ради забезпечити розробку проекту організації території регіонального ландшафтного парку, охорони, відтворення та рекреаційного використання його природних комплексів і об'єктів.

3.Обласній державній адміністрації забезпечити передачу регіонального ландшафтного парку «Ніжинський» під охорону з оформленням охоронного зобов'язання, відповідно до чинного законодавства.

4.Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань агропромислового комплексу, земельних відносин, екології та природних ресурсів.

Голова обласної ради *

М.В.Зверев

УКРАЇНА

ЧЕРНІГІВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Р І Ш Е Н Н Я

(двадцять восьма сесія шостого скликання)

10 вересня 2015 року
м.Чернігів

Про зміну меж регіонального
ландшафтного парку «Ніжинський»

З метою подальшого розвитку заповідної справи в області, розширення площі регіонального ландшафтного парку «Ніжинський», збереження та відтворення цінних природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу, враховуючи експертний висновок та клопотання Асоціації природоохоронних територій України, погодження Міністерства екології та природних ресурсів України, власників і користувачів природних ресурсів, відповідно до статей 51-54 Закону України «Про природно-заповідний фонд України», керуючись пунктом 24 частини 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», обласна рада вирішила:

1.Змінити межі регіонального ландшафтного парку «Ніжинський» на території Ніжинського району Чернігівської області шляхом збільшення його площі на 2389,6343 га, загальна площа парку становитиме 6122,6991 га, без вилучення земельних ділянок згідно з додатком.

2.Обласній державній адміністрації внести зміни до переліку територій та об'єктів природно-заповідного фонду області згідно з пунктом 1 цього рішення.

3.Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію обласної ради з питань агропромислового комплексу, земельних відносин, екології та природних ресурсів.

Голова обласної ради

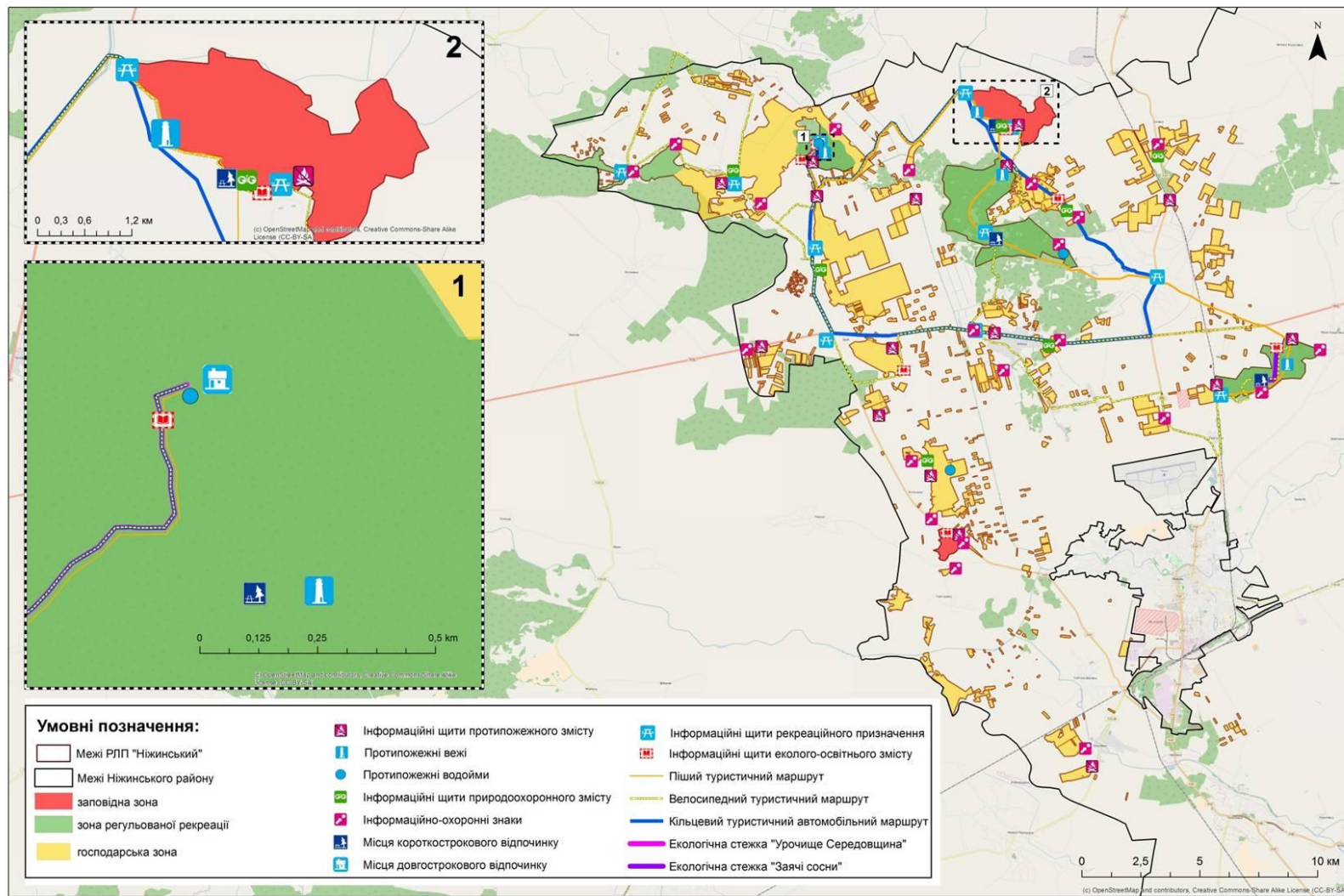

М.В.Зверев

Регіональний ландшафтний парк “Ніжинський”

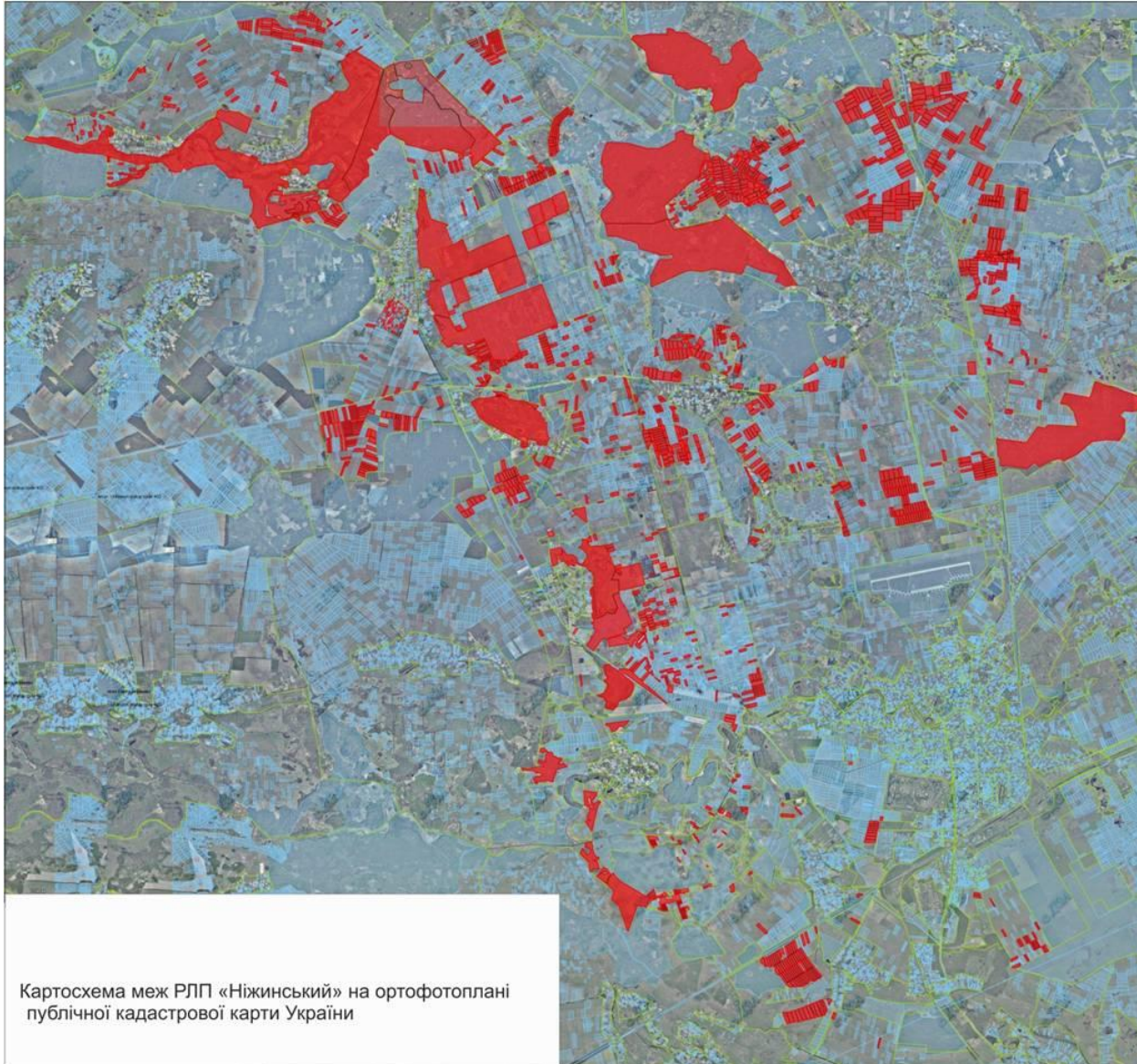

Проектний план регіонального ландшафтного парку "Ніжинський"

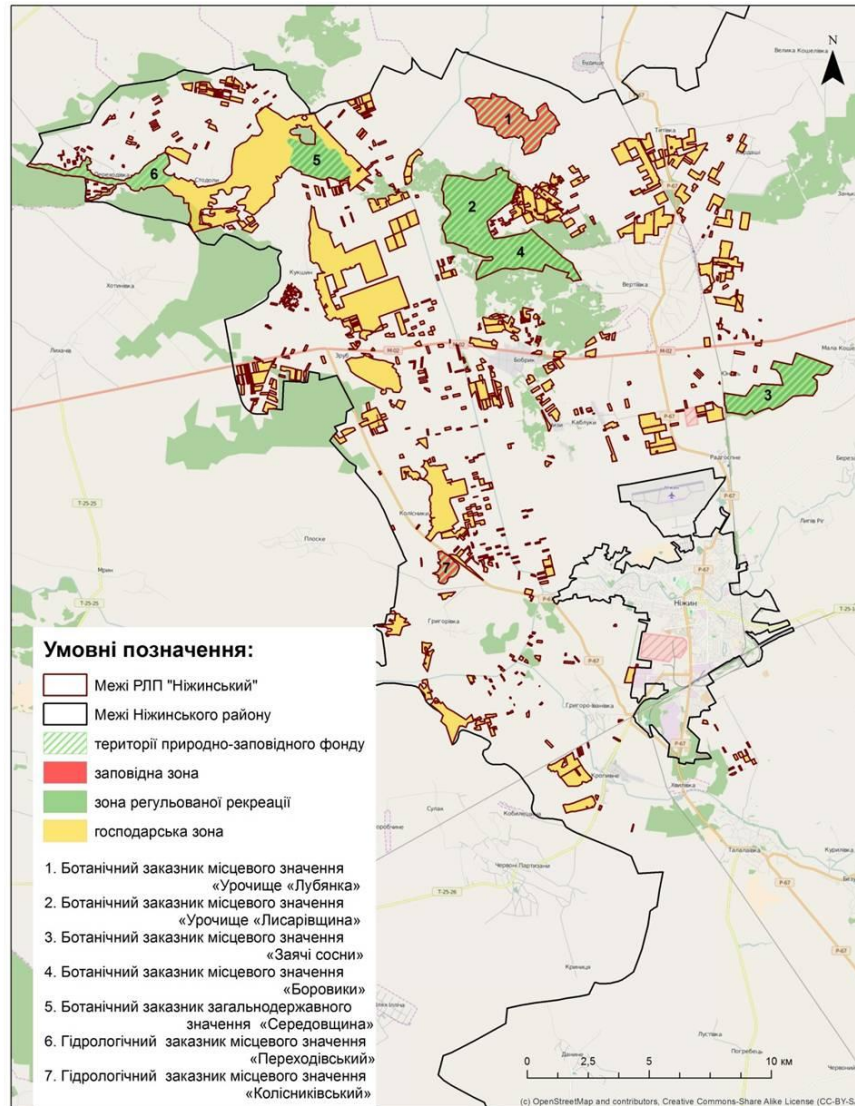

Проектний план регіонального ландшафтного парку «Ніжинський»

Картосхема меж РЛП "Ніжинський" на ортофотоплані публічної кадастрової карти України

Картосхема функціонального зонування РЛП "Ніжинський"

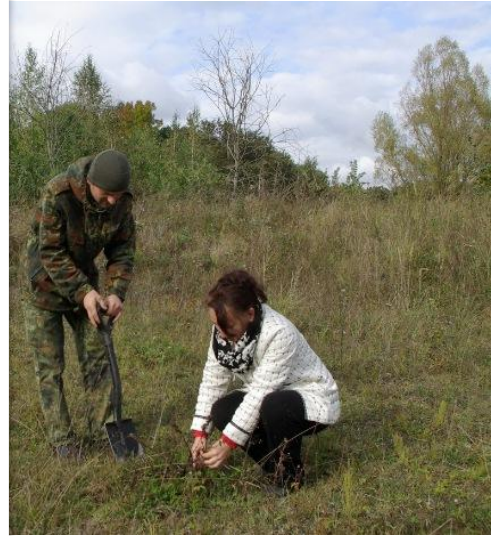
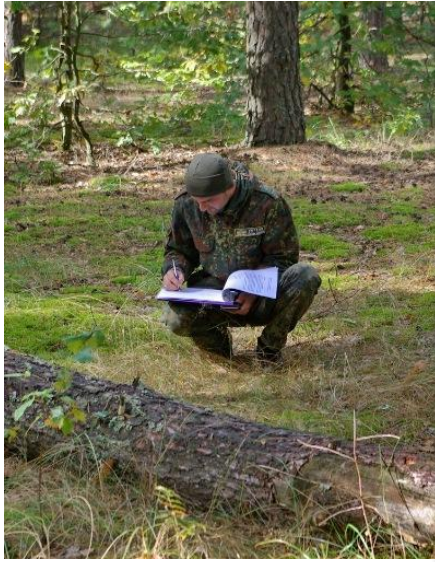

**Директор комунального закладу
“Регіональний ландшафтний парк
“Ніжинський” Ніжинської районної ради”
Сергій Мельникович**

Тривають роботи по створенню екологічної стежки в РЛП «Ніжинський» (вересень 2016 року)

Тривають роботи по створенню екологічної стежки в РЛП «Ніжинський» (вересень 2016 року)

Відновлення деградованих торфовищ урочища "Смолянка"

Відновлення деградованих торфовищ урочища "Смолянка"

Відновлення деградованих торфовищ урочища "Смолянка"

Заміри рівня ґрунтових вод працівниками Ніжинського міжрайонного управління водного господарства на Смолянській експлуатаційній ділянці № 1 (с.Бобрик) (липень 2016 р.)

**Заміри рівня води на річці Смолянка працівниками
Ніжинського міжрайонного управління водного
господарства на Смолянській експлуатаційній ділянці
№ 1 (липень 2016 р.)**

Проект ЄС-ПРООН “ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ”

Кооператив із виготовлення пелетів на основі відходів деревини у Вертіївці

Кооператив із виготовлення пелетів у Вертіївці

Як у Вертіївському кооперативі народжуються пелети та виробляються піддони

Як у Вертіївському кооперативі народжуються пелети та виробляються піддони

Проект ЄС-ПРООН “ClimaEast: Збереження та сталє використання торфовищ”

Процес облаштунку молочного кооперативу у Кукшині

Молочний кооператив у Кукшині

Молочний кооператив у Кукшині

Молочний кооператив у Кукшині

Молочний кооператив у Кукшині

Один із робочих днів у молочному кооперативі села

Кукшин Процес здачі молока

Один із робочих днів у МОЛОЧНОМУ кооперативі села Кукшин

Приймання молока працівниками кооперативу та його

**Один із робочих днів у
молочному кооперативі села
Кукшин
Зберігання молока**

Один із робочих днів у молочному кооперативі села Кукшин

Обладнання для вироблення різних видів

Один із робочих днів у молочному кооперативі села Кукшин Вироблення масла

Один із робочих днів у молочному кооперативі села

Кукшин Пакування сиру

Один із робочих днів у молочному кооперативі села

Кукшин Фасування меду

Один із робочих днів у молочному кооперативі села Кукшин

Заготівля сіна

*Техніка молочного
кооперативу*

Наукова складова

*Співпраця з Ніжинським державним університетом імені М.В. Гоголя
для проведення спеціальних досліджень.*

Проект ЄС-ПРООН “ClimaEast: Збереження та стале використання торфовищ”

Проект ЄС-ПРООН “СlіmaEast: Збереження та сталє використання торфовищ”

Відкриття еко-класів

Еко-класи шкіл від проекту ЄС-ПРООН ClimaEast поповнилися комп'ютерною технікою

Еко-класи в школах Ніжинського району

Соціальна сфера

Твердопаливний котел у Колісниківській школі

Підтримка районних шкіл

Вручення двох твердопаливних котлів та насосу для навчальних закладів у лютому 2016 року

Підтримка районних шкіл

Вручення двох твердопаливних котлів та насосу для навчальних закладів у лютому 2016 року

Підтримка районних шкіл

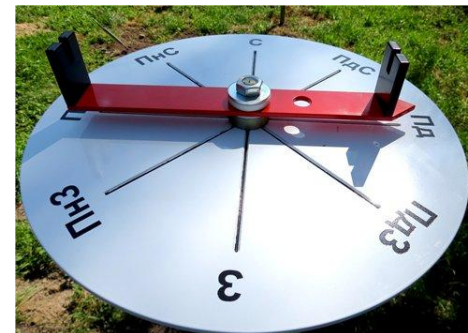
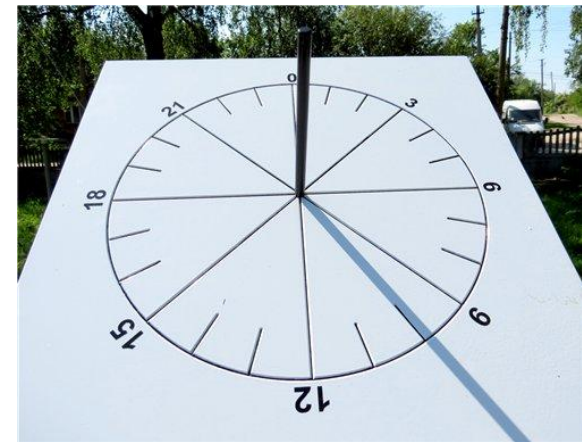
Вручення двох твердопаливних котлів та насосу для навчальних закладів у лютому 2016 року

У рамках Проекту на початку червня 2016 року було придбано обладнання та облаштовано *географічний майданчик* на території *Кукшинської загальноосвітньої школи I-III ступенів*.

Загалом на новообладнаному географічному майданчику встановлено такі прилади: *опадомір, гномон, флюгер та стовп-висотомір, метеорологічна будка, що містить барометр, гігрометр та термометр, кільце ромбічне-азимутальне, сонячний годинник екваторіальний, сонячний годинник горизонтальний, екліметр та показчик полярної зірки.*

Проект ЄС-ПРООН “СлімаEast: Збереження та стале використання торфовищ”

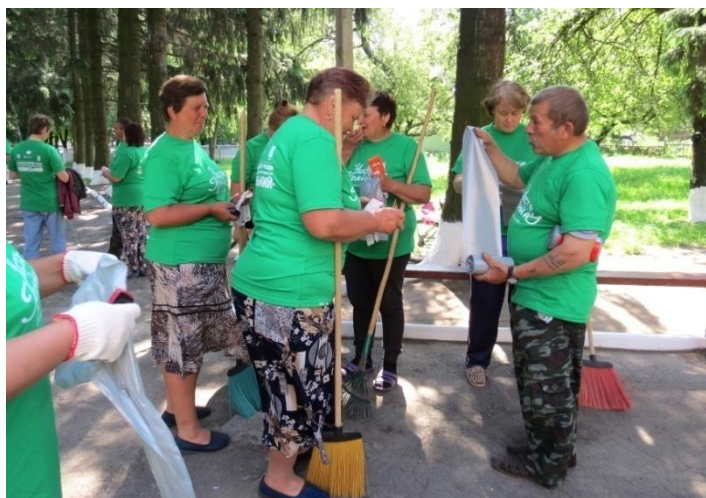
Акція “Чиста країна”

Акція "Чиста країна" - 2016

Акція “Чиста країна” - 2016

Засідання Ради Проекту 04 грудня 2015 року

Засідання Ради Проекту

04 грудня 2015 року

Менеджер Проекту Василь ТОЛКАЧОВ презентував результати реалізації Проекту в 2015 році.

- Розроблено програмне забезпечення для оцінки викидів ПГ.
- Проведені роботи із реконструкції гідротехнічних споруд на системі Смолянка.
- Підготовлена проектна пропозиція із повторного зволоження.
- Розроблені технології створення заливних злаково-бобових луків та осокових боліт на місцях розташування тросниково-рогозових зарослій та чагарників.
- Зміцнено потенціал кооперативу, який створений на пілотній території.
- Запущено роботу нового кооперативу (лінія із переробки молока).
- Придбано 3 твердопаливних котла для шкіл у селах Кукшин та Колісники та дитячого садочку у селі Вертіївка.
- Створено регіональний ландшафтний парк (РПЛ) «Ніжинський» на території 6,100 га.
- Підготовлено проект менеджмент плану для РЛП.
- Проведено 2 тренінги для співробітників природоохоронних територій.
- Відкрито і обладнано 5 екологічних класів у селах Кукшин, Стодоли, Колісники, Вертіївка та Григоро-Іванівка.
- Організована екологічна акція «Чиста країна» у Чернігові та селі Вертіївка.

Засідання Ради Проекту 04 грудня 2015 року

Організаційно-підсумкова нарада з представниками Проекту "Clima East: Збереження та стале використання торфовищ", що впроваджується ПРООН (вересень 2016р.)

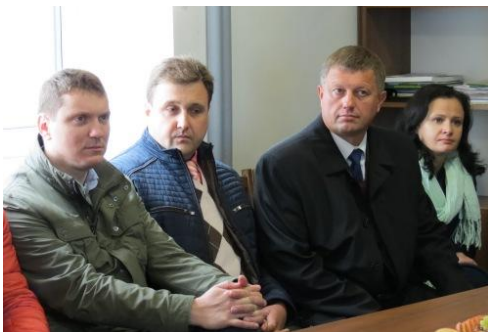
07 вересня 2016 року відбулася чергова нарада із представниками *Проекту "Clima East: Збереження та стале використання торфовищ"*, що впроваджується **ПРООН**, – менеджером Проекту **Василем ТОЛКАЧОВИМ** та експертами Проекту - **Олегом КОЛОСКОМ** та **Юлією БЕРЕЖНОЮ**. Крім того, участь у нараді взяв директор регіонального ландшафтного парку «Ніжинський» **Сергій МЕЛЬНИКОВИЧ**.

Регіональний семінар "Шляхи вирішення проблем зміни клімату та застосування екосистемного підходу на торфовищах" у Білорусії

Представники пілотних проектів ЄС-ПРООН Clima East із різних країн перехоплювали досвід українських колег (10 жовтня 2016 року)

Представники пілотних проектів ЄС-ПРООН Clima East із різних країн перехоплювали досвід українських колег (10 жовтня 2016 року)

До села Кукшин та Вертіївка Ніжинського району завітали регіональний координатор пілотних проектів ЄС-ПРООН ClimaEast **Сільвія Нора Кальнінш**, керівники проектів ЄС-ПРООН Clima East із Азербайджану – **Елтекін Омаров**, Білорусії – **Володимир Колтунов**, Грузії – **Торніке Філаріані**, Молдови – **Александр Ротару**, представники з Росії – **Світлана Загірова** та **Андрій Сірін** та ін.

Представники пілотних проектів ЄС-ПРООН Clima East із різних країн перехоплювали досвід українських колег (10 жовтня 2016 року)

Приклад успішного громадсько-приватного партнерства

Співпраця із компанією Coca-Cola:

1. Припинення возгорання на деградованих торфовищах біля села Кукшин (площа 1,200 га).
2. Відновлення пасовищ на площі 400 га для подальшого розвитку молочного виробництва у селі Кукшин.
3. Проведення конкурсу дитячих малюнків та літературних творів, присвячений Всесвітньому Дню Води, серед учнів шкіл Ніжинського районну.
4. Проведення конкурсу на кращий конспект екологічного уроку серед студентів Ніжинського державного університету імені М. Гоголя, присвячений Всесвітньому Дню Води.

Співпраця із компанією Соса-Сола

*Початок робіт на Смолянці
(листопад 2016 р.)*

Співпраця з країнами Європи

Республіка Польща

Ніжин відвідав генеральний
посол Польської республіки у
Києві пан **Рафал Вольскі**

та Його Святість Єпископ
Яцик Пиль

Співпраця з країнами Європи

Республіка Польща

Візит генерального посла Польської республіки у Києві пана Рафала Вольскі

Співпраця з країнами Європи

Республіка Польща

Візит генерального посла Польської республіки у Києві пана Рафала Вольскі

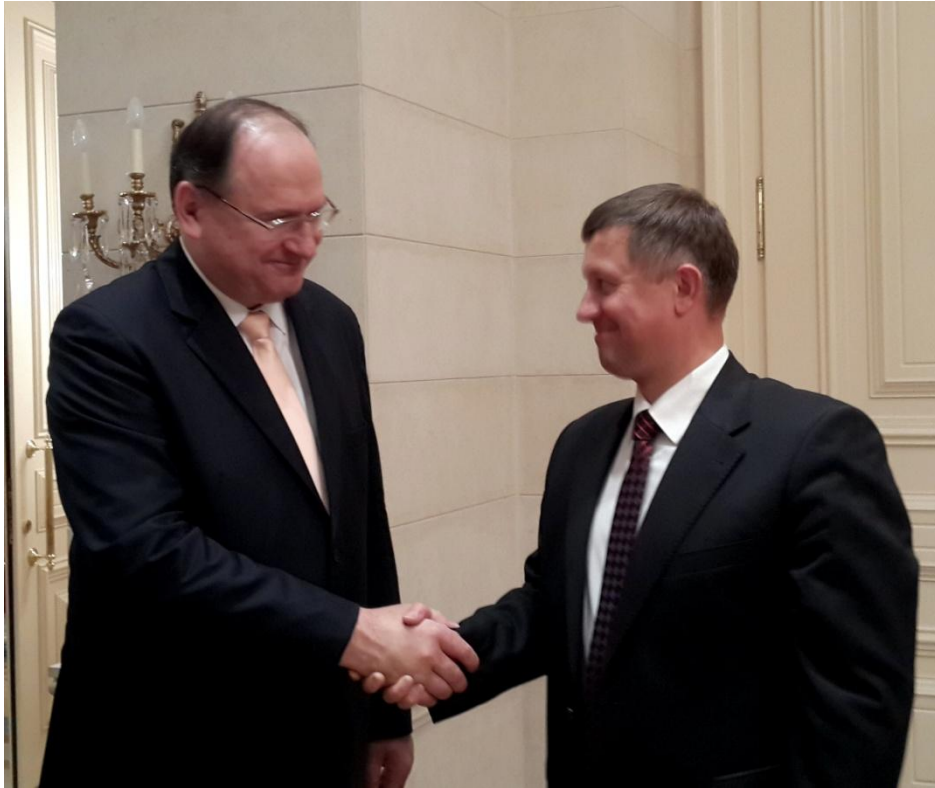
Співпраця з країнами Європи

Республіка Польща

З дружнім візитом Радник-Посол Республіки
Польща в Україні **Геральд**
ПОКРУШИНСЬКІ та Консул Республіки
Польща в Києві **Агнешка РОНЧКА**

Співпраця з країнами Європи

На фото - Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні **Генрик ЛІТВІН** і голова Ніжинської районної

На фото - консульський атташе Посольства Республіки Польща в Україні в Києві **Агнешка РОНЧКА**, голова Ніжинської районної ради **Олег БУЗУН**, Президент Ніжинської культурно-просвітницької Спілки поляків «Астер», керівник Центру польської культури **Фелікса БЄЛІНСЬКА**

На фото - вчитель польської мови Ніжинської гімназії №16, член Спілки поляків у Ніжині «Астер» **Люцина ЕЙМА**, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Польща в Україні **Генрик ЛІТВІН**, Президент Ніжинської культурно-просвітницької Спілки поляків «Астер», керівник Центру польської культури **Фелікса БЄЛІНСЬКА**, віце-амбасадор Республіки Польща **Рафал ВОЛЬСЬКІ**, голова Ніжинської районної ради **Олег БУЗУН**

Співпраця з країнами Європи

Республіка Естонія

Співпраця з країнами Європи

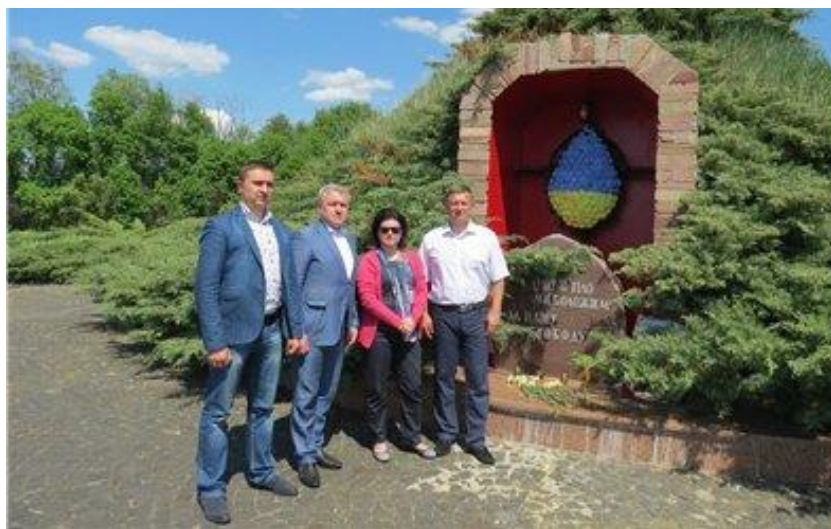
Республіка Естонія

Співпраця з країнами Європи

Республіка Латвія

Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіте ДАУДЗЕ

Співпраця з країнами Європи

Республіка Латвія

Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіте ДАУДЗЕ

Співпраця з країнами Європи

Республіка Латвія

Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні Аргіте ДАУДЗЕ допомагає родині загиблого в АТО Дениса ЯКОВЕНКА

На фото - голова Ніжинської районної ради **Олег БУЗУН**, Народний депутат України **Олександр КОДОЛА**, Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні **Аргіте ДАУДЗЕ**, голова Чернігівської обласної ради **Микола ЗВЕРЄВ**

*На фото - голова Чернігівської обласної ради **Микола ЗВЕРЄВ**, Надзвичайний і Повноважний Посол Латвійської Республіки в Україні **Аргіте ДАУДЗЕ**, голова Ніжинської районної ради **Олег БУЗУН***

ДЯКУЮ
ЗА УВАГУ!

